

Aloite nuorisovaltuuston puhe- ja läsnäolo-oikeudesta kunnanhallitukseen

Kunnanvaltuusto 20.05.2024 § 39

Nuorisovaltuusto on kokouksessaan 6.5.2024 § 54 tehnyt seuraavan aloitteen nuorisovaltuuston puhe- ja läsnäolo-oikeudesta kunnanhallituksessa:

”Alaikäiset nuoret ovat ainoa ryhmä, joka ei voi äänestää edustajaansa kunnanhallitukseen. Vaikka päätöksenteossa tulisi kuulla kaikkia, joita päätökset koskevat, niin unohtuu tämä usein päätöksenteon eri vaiheissa. Nuoret vaikuttavat kunnan elinvoimaan ja vetovoimaisuuteen. Nuorisovaltuuston puhe- ja läsnäolo-oikeus kunnanhallituksessa on hyvä keino edistää nuorten osallisuutta kunnassa ja nuorisovaltuuston toimimista linkkinä nuorten ja päättäjien välillä.

Kuntalaissa (410/2015, 26 §) nuorisovaltuuston toimintaedellytyksistä linjataan seuraavaa:

”Nuorisovaltuustolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, jolla on merkitystä kunnan asukkaiden hyvinvointiin, terveyteen, opiskeluun, elinympäristöön, asumiseen tai liikkumiseen sekä muissakin asioissa, joiden nuorisovaltuusto arvioi olevan lasten ja nuorten kannalta merkittäviä. Nuorisovaltuusto tulee ottaa mukaan lasten ja nuorten osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen kunnassa.”

Kuntalaissa todetut toimintaedellytykset eivät toteudu, ellei nuorisovaltuusto saa itse valita, mihin vaikuttaa. Puhe- ja läsnäolo-oikeus kunnanhallituksen tarjoaa nuorisovaltuustolle aidon väylän vaikuttaa, parantaa päättäjien ja nuorten välistä vuoropuhelua sekä parantaa päätöksenteon tiedonkulkua nuorille.

Kunnanhallituksesta tulee paljon tärkeitä nuorisoakin koskettavia aiheita, niin olisi tärkeää, että nuorisovaltuuston edustaja pääsisi mukaan kunnanhallituksen kokouksiin. Tämä lisäisi nuorten näkymistä ja kuulumista päätöksenteossa ja voisi innostaa nuoria osallistumaan kunnallispolitiikkaan. Nuorisovaltuuston edustaja toisi asiantuntijuutta nuorisoa ja nuorisovaltuustoa koskevissa asioissa. Samalla kunnanhallituksen päätökset ja toiminta tulisivat lähemmäs nuorten arkea.

Nuorisovaltuustojen Liitto ry myöntää nuorisovaltuustomyönteinen kunta -sertifikaatteja, jonka vaatimuksena on nuorisovaltuuston edustajan läsnäolo- ja puheoikeus kunnanhallituksessa. Tämä vaikuttaisi positiivisesti Mäntsälän kunnan imagoon ja houkuttelevuuteen.

Edellä olevien syiden pohjalta Mäntsälän nuorisovaltuusto esittää puhe- ja läsnäolo-oikeudellista edustajaa nuorisovaltuustosta kunnanhallituksen kokouksiin.

Paikka ja päivämäärä
Mäntsälässä 6.5.2024

Allekirjoitus
Rosa-Julia Kivistö
Puheenjohtaja”

Päätösehdotus	Kunnanvaltuusto lähettää aloitteen hallintopalveluille valmisteltavaksi.
Päätös	Kunnanvaltuusto päätti lähettää aloitteen hallintopalveluille valmisteltavaksi.

Kunnanhallitus 07.10.2024 § 179
384/00.00.01/2024

Hallintopalvelujen vastaus aloitteeseen:

Nuorisovaltuuston edustajalla on hallintosäännön 15 luvun mukaisesti läsnäolo- ja puheoikeus lautakuntien ja valtuuston kokouksissa, ei kuitenkaan tarkastuslautakunnan eikä valtuuston tilapäisen valiokunnan kokouksessa eikä vaalilaissa säädettyjen vaalitoimielinten kokouksissa. Läsnäolo-oikeus ei koske salaiseksi määrättyjä asioita.

Nuorisovaltuuston muita käytössä olevia vaikutuskeinoja on mm. päättäjien ja nuorisovaltuuston tapaaminen.

Hallintosäännön 15 luvun nojalla toimielin päättää muiden henkilöiden läsnäolo- ja puheoikeudesta.

Nuorisovaltuusto on esittänyt aloitteessaan, että sille annetaan oikeus nimetä läsnäolo- ja puheoikeutettu edustaja Mäntsälän kunnanhallitukseen. Edustusoikeus toteutuisi muuttamatta hallintosääntöä luvun 15 mukaisesti. Esitystä perustellaan seuraavasti:

”Kuntalaissa todetut toimintaedellytykset eivät toteudu, ellei nuorisovaltuusto saa itse valita, mihin vaikuttaa. Puhe- ja läsnäolo-oikeus kunnanhallituksen tarjoaa nuorisovaltuustolle aidon väylän vaikuttaa, parantaa päättäjien ja nuorten välistä vuoropuhelua sekä parantaa päätöksenteon tiedonkulkua nuorille.

Kunnanhallituksesta tulee paljon tärkeitä nuorisoakin koskettavia aiheita, niin olisi tärkeää, että nuorisovaltuuston edustaja pääsisi mukaan kunnanhallituksen kokouksiin. Tämä lisäisi nuorten näkymistä ja kuulumista päätöksenteossa ja voisi innostaa nuoria osallistumaan kunnallispolitiikkaan. Nuorisovaltuuston edustaja toisi asiantuntijuutta nuorisoa ja nuorisovaltuustoa koskevissa asioissa. Samalla kunnanhallituksen päätökset ja toiminta tulisivat lähemmäs nuorten arkea.

Nuorisovaltuustojen Liitto ry myöntää nuorisovaltuustomyönteinen kunta -sertifikaatteja, jonka vaatimuksena on nuorisovaltuuston edustajan läsnäolo- ja puheoikeus kunnanhallituksessa. Tämä vaikuttaisi positiivisesti Mäntsälän kunnan imagoon ja houkuttelevuuteen.”

Kuntalain 26 pykälä korostaa vaikutusmahdollisuuksien luomista nuorisovaltuustolle edistää lasten ja nuorten kannalta merkittäviä asioita. Vastaava oikeus on annettu ainakin Espoossa ja Vantaalla sekä useissa pienemmissä kunnissa - arviolta 10 %:ssa kuntia ja nuorilla on muita kansalaisryhmiä heikommat mahdollisuudet vaikuttaa kunnan päätöksentekoon, koska ei ole äänestysoikeutta alle 18-vuotiailla.

Asiaan liittyy vaikuttajatoimielinten toimintamahdollisuuksien kehittäminen kunnassa. Nuorisovaltuuston ohella vammaisneuvosto, lapsi- ja perheasiainneuvosto ja vammaisneuvosto toimivat kunnassa oman

kohderyhmänsä elinolojen edistäjänä. Vaikuttajatoimielimet ovat toimineet mm. kutsumalla eri asiantuntijoita kuultavaksi ja tekemällä esityksiä kunnan toimielimille. Kunnalla on vielä mahdollisuuksia lisätä vuoropuhelua vaikuttajatoimielinten ja esim. kunnanhallituksen kesken.

Nuorisovaltuuston on voinut muista vaikuttajatoimielimistä poiketen nimetä edustajansa keskeisiin lautakuntiin ja valtuuston kokouksiin läsnäolo- ja puheoikeudella. Osallistuminen on tuonut hyötyä monin tavoin sekä tietona toimielimille että nuorille asioihin perehtymisenä. Kuntaliitto on korostanut kuntalaista lähtevää vaikuttajatoimielinten roolia kunnassa olla yhteistyössä päätöksiä tekevien toimielinten kanssa eri tavoin. Mahdollista on myös, että kh nimeää edustajansa nuorisovaltuuston kokouksiin.

Kunnanhallitus edustaa valtuustoa suhteellisuusperiaatteen mukaan. Mikäli nuorisovaltuutettu toimii läsnäolo- ja puheoikeudella toimielimessä, niin hänelle ei voi antaa salaisia tietoja vastuulleen.

Kunnanhallituksen roolina on toimia kunnassa päätösten tekemisen ja kehittämisen ohella hyvin erilaisten ongelmatilanteiden ratkaisijana sekä ohjata mm. tytäryhtiöitä sekä muuta valmistelua. Edellä mainituilla perusteilla todetaan, että kokoonpanoon ei kuulu minkään vaikuttajatoimielimen edustaja.

Valmistelija	Hallintojohtaja Siikaluoma Esa, esa.siikaluoma@mantsala.fi
Esittelijä	Kunnanjohtaja Laurila Hannu
Päätösehdotus	Kunnanhallitus merkitsee tiedoksi hallintopalvelujen vastauksen nuorisovaltuuston aloitteeseen nuorisovaltuuston puhe- ja läsnäolo-oikeudesta kunnanhallitukseen. Kunnanhallitus toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi ja lähettää aloitteen käsitteilyn edelleen valtuustolle tiedoksi.
Päätös	Tekninen korjaus esittelytekstin viimeiseen lauseeseen: Edellä mainituilla perusteilla todetaan, että kunnanhallituksen kokoonpanoon ei kuulu minkään muun vaikuttajatoimielinten edustajia. Muutoin hyväksyttiin vastaus esittelytekstin mukaisesti. Aloite todettiin loppuun käsitellyksi ja se lähetetään valtuustolle tiedoksi.